

Helligånden

Ugens vers

"Og jeg vil bede Faderen, og han vil give jer en anden talsmand, som skal være hos jer til evig tid." (*Joh 14,16*).

Introduktion

Af de tre personer i guddommen er Helligånden den vanskeligste at forstå. Det er ironisk, at den person, som står os nærmest, forårsager vores nye fødsel, bor i os og forvandler os, er en person, vi ved så lidt om.

Hvorfor? Til at begynde med er Bibelen mindre tydelig mht. Helligånden, end den er om Faderen og Sønnen. Der er mange henvisninger til Helligånden i Skriften; men de fleste er billedlige eller symbolske. Bibelen giver os tilstrækkelig information om Helligåndens arbejde; men den siger meget lidt om hans natur.

En anden grund skyldes Helligåndens arbejde. Han forsøger hele tiden at henlede vores opmærksomhed på Kristus, ikke på sin egen person. I frelsesplanen spiller Helligånden en underordnet rolle ved at tjene Faderen og Sønnen; men denne funktion angiver ikke, at han af væsen har en underordnet stilling.

Lad os i denne uge bede om Helligåndens forvandlende tilstedeværelse i vores liv, mens vi lytter til, hvad Jesus lærte om ham.

Ugens tekster

- Joh 14,16-18; 14,26; 15,26
- Matt 12,31-32
- Joh 16,8; 3,5-8
- Luk 11,9-13

Kristi repræsentant

Disciplene lyttede med frygt og sorg til Jesu bekendtgørelse om sin umiddelbare død. Hvem skulle være deres lærer, ven og rådgiver, når han ikke længere var sammen med dem? Jesus kendte til deres desperate behov, så han lovede at sende sin stedfortræder til at være sammen med dem.

Joh 14,16-18.26

**Hvilket specielt navn benyttede Jesus om sin repræsentant?
Hvorfor var dette navn så passende?**

Hjælper, talsmand og trøster er nogle af de ord, det græske ord *parakletos* oversættes med. Ordet er sammensat af forholdsordet *para*, som betyder ved siden af, og tillægsordet *kletos*, som betyder kaldet; direkte oversat betyder det altså "en, der er kaldet til ens side," og giver den ide, at det er "en person, der kaldes til ens hjælp." Det kan henvise til en mellemmand, en der går i forbøn, en hjælper, en rådgiver eller til og med en juridisk forsvarer eller talsmand. I Det Nye Testamente er det kun Johannes, som benytter begrebet *parakletos*. Det er interessant, at han også benytter dette ord om Jesus selv (1 Joh 2,1).

Under sit jordiske arbejde var Jesus disciplenes talsmand, hjælper og trøster. Det er derfor ganske passende, at hans stedfortræder fik det samme navn. Helligånden er sendt af Faderen på Sønnens anmodning og i Sønnens navn (Joh 14,16.26). Helligånden forsætter Kristi arbejde her på jorden.

Gennem Helligånden var Jesus stadigvæk nær hos disciplene. "Jeg vil ikke efterlade jer faderløse; jeg kommer til jer" (Joh 14,18), sagde Jesus. Han talte ikke om at komme på besøg en gang imellem, noget der ikke ville være nogen stor trøst for hjælpeløse, "faderløse" disciple. I stedet fortalte han om et vedvarende og nært forhold: "jeg i jer" (Joh 14,20). Dette ville kun være muligt gennem Helligåndens iboende tilstedeværelse.

Jesu menneskelige natur forhindrede ham selvfølgelig i personligt at være alle steder på samme tid. Helligånden er derimod allestedsnærværende (Sl 139,7). Gennem Helligånden ville Kristus blive tilgængelig for alle, uanset hvor de var eller hvilken fysisk afstand, som skilte dem fra Kristus.

Hvordan har du oplevet Helligåndens virkelighed, selv om hans natur og den måde, han virker på i vores liv, ikke er let at forstå?

Til at tænke over

Helligånden er en person

Ellen White skrev, at "Helligåndens natur er et mysterium. Mennesker kan ikke forklare det: for Herren har ikke åbenbaret det for dem... Med hensyn til sådanne mysterier, som er alt for uudgrundelige for menneskers forstand, er tavshed guld." (*Mesterens efterfølgere*, s. 32).

Men hun bekræfter også, at "Helligånden er en person; for han vidner sammen med vores ånd om, at vi er Guds børn ... Han er også nødt til at være en guddommelig person, ellers kunne han ikke ransage de dybder, der er gemt i Guds sind." (Ellen White, *Evangelism*, s. 616-617.) Denne udtalelse bygger på Bibelen (Rom 8,16 og 1 Kor 2,10-11). Selv om vi er begrænsede af vores menneskelige natur, ved vi altså gennem Skriften i det mindste, at Helligånden er en person, og at han er guddommelig. Dette bekræftes af, hvad Jesus sagde om Helligånden.

Joh 14,26;
15,26; 16,7-14

Nævn nogle af de handlinger som viser, at Helligånden er en person.

Jesus omtalte adskillige aktiviteter, som Helligånden udfører, og alle forudsætter en personlighed. Hvem er bedre end en person til at lære os og minde os om alle de ting, Jesus sagde (Joh 14,26)? Eller hvem er bedre til at vidne om Jesus end en person (Joh 15,26), overbevise verden (Joh 16,8), vejlede os i hele sandheden og også høre og tale (Joh 16,13)?

I overensstemmelse med Jesu lære gør de nytestamentlige forfattere det klart, at Helligånden har en persons grundlæggende kendetegn: vilje (1 Kor 12,11), intelligens (ApG 15,28; Rom 8,27) og følelser (Rom 15,30; Ef 4,30).

Da Helligånden er en person, må vi i ydmyghed underkaste os hans vilje og ledelse. Vi vil indbyde ham til at bo i vores hjerter (Rom 8,99), forny vores liv (Tit 3,5) og frembringe åndens frugt i vores karakter (Gal 5,22-23). På egen hånd er vi hjælpeløse; kun gennem hans kraft, som virker i os, kan vi blive det, vi er blevet lovet gennem Jesus.

Helligånden er en gave; og ligesom de fleste gaver kan den afvises. Hvordan kan du hver dag sikre dig, at du ikke vender dig bort fra det, Helligånden ønsker at udrette i dit liv?

Til at
tænke over

Helligånden er guddommelig

Da Jesus omtalte Helligånden over for disciplene, kaldte han ham "en anden talsmand" (*Joh 14,16*). Det græske ord, Jesus benyttede for "en anden" er *allos*, som betyder "en anden af samme slags", i modsætning til *heteros*, "en anden af en anden slags eller kvalitet." Den samme lighed i natur, som binder Faderen og Sønnen sammen, ses i forholdet mellem Sønnen og Helligånden.

Jesus sagde, at Helligånden skal forkynde "hvad der kommer" (*Joh 16,13*). Kun en guddommelig person kan fortælle om fremtiden (*Es 46,9-10*).

Helligåndens guddommelighed bekræftes også af den rolle, han har i Skriftens inspiration, en funktion, som Jesus klart og tydeligt anerkendte. Han sagde: "David har selv sagt ved Helligånden" (*Mark 12,36*), en henvisning til Sl 110,1.

Jesus var hele tiden under Helligåndens ledelse, mens han var her på jorden. Efter at han blev salvet med Helligånden ved sin dåb (*Matt 3,16-17*) blev han "ført af Ånden" ud i ørkenen (*Luk 4,1*). Efter sin sejr over fristeren vendte han "i Åndens kraft tilbage til Galilæa" for at fortsætte sin gerning (*Luk 4,14*). De mirakler, han udførte, blev gjort gennem Helligånden (*Matt 12,28*). Den kendsgerning, at Guds søn var afhængig af Helligånden, er en anden tilkendegivelse af Helligåndens guddommelighed; for det er svært at forestille sig Guds søn være afhængig af nogen eller noget, der ikke var guddommeligt.

Yderligere bevis for Åndens guddommelighed finder vi i de tekster, der omtaler ham sammen med Faderen og Sønnen som tre ligeværdige personer. Jesus gav sine disciple befaling om at døbe de nye troende "i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn" (*Matt 28,19*).

Matt 12,31-32

Hvordan er disse vers en hjælp for os til at forstå Helligåndens guddommelighed?

Sammenligningen mellem at tale imod Menneskesønnen, en synd der kan tilgives, og at tale imod Helligånden, en synd der ikke kan tilgives, viser, at Ånden ikke er et almindeligt væsen. Gudsbespottelse er en synd, som begås direkte imod Gud. Vi kan derfor drage den slutning, at Helligånden er en af de tre personer i guddommen. Der er skrevet meget om 'den utilgivelige synd'; tekstens umiddelbare sammenhæng henviser til mennesker, som er så forhædede imod Helligånden og hans rolle i at frelse mennesker, at de tilskriver hans arbejde til djævelen!

Helligåndens arbejde

Joh 16,8

Hvilket nødvendigt arbejde udfører Helligånden for at forberede os på at tage imod Frelseren?

Hvem ville tage medicin, med mindre de var klar over, at de var syge? På samme måde kan vi ikke blive frelst, hvis vi ikke er klar over, at vi er syndere. Stille, men støt overbeviser Helligånden os om, at vi har syndet, er skyldige og under Guds retfærdige dom. Dernæst leder Helligånden os til Kristus, idet den vidner om ham (Joh 15,26), den eneste som kan frelse os. Siden Jesus er sandheden (Joh 14,6), fører Helligånden os til "hele sandheden" (Joh 16,13) ved at føre os til Jesus. Det kunne ikke være anderledes; Helligånden kaldes trods alt også for "sandhedens ånd" (Joh 14,17).

Når vi er blevet overbevist om synd (som indbefatter anger og omvendelse fra vores synd) og ledes til Jesus og hans sandhed, er vi rede til, at Helligånden udfører sit største arbejde.

Joh 3,5-8

Hvorfor er det så altafgørende at blive "født af Ånden"?

De, som har forsøgt at forandre deres liv på egen hånd ved, hvor håbløse deres anstrengelser er. Uden guddommelig indgriben er det umuligt for os at forvandle vores svækkede syndige liv til en ny skabning. En synders genfødsel kræver den form for skaberkraft, som kun den guddommelige Helligånd kan frembringe. Vi frelses "ved det bad, der genføder og fornyer ved Helligånden" (Tit 3,5). Hvad Helligånden gør, er ikke en modificering eller forbedring af vores gamle liv, men en forvandling af vores natur, skabelsen af et nyt liv. Resultaterne af et sådant mirakel er tydelige og udgør et uigen- driveligt argument til fordel for evangeliet.

Vi har ikke kun brug for Helligåndens gerning i begyndelsen af vores kristne liv; vi har brug for ham hele tiden. Han underviser os og minder os om alt det, Jesus lærte (Joh 14,26) for at styrke vores åndelige vækst. Hvis vi tillader det, vil han altid være med os som vores hjælper, talsmand og trøster (Joh 14,16).

Det er svært at ændre dårlige vaner. Og selv om vi holder op med dem, kan vi let falde tilbage i dem, hvis vi ikke hele tiden er på vagt. Hvad bør vores naturlige svagheder og tilbøjeligheder fortælle os om vores konstante behov for at være overgivet til Helligånden?

Til at tænke over

Fyldt med Helligånden

Der er ingen tvivl om, at det er vigtigt at vide, hvem Helligånden er. Men denne kundskab er meningsløs, medmindre den får os til at åbne os, så han helt kan fylde vores liv. Jesus gjorde det klart, at hvis vi ikke hver dag inviterer den himmelske gæst til at være sammen med os, er der en anden slags ånd, som er ivrig efter at udfylde det tomme liv og forårsage en åndelig katastrofe. (Matt 12,43-45). Jesus var selv "fyldt af Helligånden" (*Luk 4,1*). "Han modtog dagligt på ny Helligåndens dåb." (Ellen White, *Lys over hverdagen*, 1. bind. s. 127).

Luk 11,9-13

Hvad fortæller disse vers om, hvordan vi modtager Helligånden? Hvad viser disse vers om Faderens villighed til at give os Helligånden?

Under den sidste nadver lovede Jesus sine disciple, at han ville sende Helligånden. Han understregede Helligåndens trøstende og undervisende arbejde, som ville opfylde deres behov på det tidspunkt. Men efter Jesu opstandelse var forholdene anderledes, og disciplene stod over for helt nye udfordringer.

ApG 1,4-8

Hvad var Jesu fokus i sit løfte om Helligånden efter opstandelsen?

ApG 1,5 indeholder den eneste gengivelse, hvor Jesus taler om at blive døbt med Helligånden. Johannes døbereren havde omtalt denne specielle dåb (Matt 3,11; Joh 1,33), men den skulle vente til efter Jesu himmelfart. Hvad betyder det at blive døbt med Helligånden? I ApG 1,8 forklarer Jesus selv dette med et parallelt udtryk. "I skal døbes med Helligånden" (*ApG 1,5*), "når Helligånden kommer over jer" (*ApG 1,8*). At blive døbt er at blive helt nedsænket i noget, som regel i vand. Det indbefatter hele personen. At blive døbt med Helligånden betyder at være helt under Åndens indflydelse, helt fyldt af Helligånden (Ef 5,18). Dette er ikke en 'engang for altid'-oplevelse, men noget, der hele tiden skal fornyes.

Til at tænke over

Hvad ville du svare, hvis nogen spurgte dig, om du nogen sinde er blevet "fyldt med Helligånden"? Hvorfor?

Læs Ellen White

- *Testimonies for the Church*, 8. bind, *Den lovede kraft*, s. 19-23
- *Mesterens efterfølgere, Helligåndens gave*, s. 30-34

"Til alle tider og alle vegne, i alle sorger og alle lidelser, når udsigterne er mørke, fremtiden forvirrende, og vi føler os hjælpeløse og ensomme, vil Talsmanden blive sendt som svar på troens bøn. Måske skiller omstændighederne os fra enhver jordisk ven; men ingen omstændigheder og ingen afstand kan skille os fra den himmelske Talsmand. Hvor vi end er, og hvor vi end går hen, er han altid ved vor højre side for at hjælpe, støtte og opmuntre os ...

Helligånden var den største af alle gaver, han [Jesus] kunne bede sin Fader om til ophøjelse af sit folk.

Ånden skulle gives som en genskabende kraft, og uden den ville Kristi offer have været forgæves. Ondskabens magt havde gennem århundreder vokset sig stærkere, og menneskers overgivelse til dette sataniske fangenskab var forbløffende. Synden kunne kun modstås og overvindes ved den mægtige hjælp fra guddommens tredje person, der ikke ville komme med en begrænset kraft, men i guddomskraftens fylde. Det er Ånden, der gør det virkningsfuldt, der er udrettet ved verdens Frelser." (Ellen White, *Jesu liv*, s. 488 og 489).

Spørgsmål
til drøftelse

1. **Vores menneskelige tendens til selvophøjelse taget i betragtning, hvad kan vi lære af Helligåndens ydmyge og underordnede gerning?**
2. **I sin samtale med Nikodemus sammenlignede Jesus Ånden med vinden. Hvilke åndelige lærdomme kan vi drage fra denne sammenligning?**
3. **Nogle mennesker hævder, at beviset på at være "fyldt med Ånden" er det, man normalt omtaler som "tungetale". Hvordan bør vi forholde os til denne påstand?**
4. **Vi har en tendens til at tænke på Helligåndens gerning som noget, der foregår individuelt, for en person ad gangen, og det er selvfølgelig rigtigt. Men hvordan kan vi samtidigt opleve Åndens virkelige nærværelse som en kirke, som en samlet menighed?**

Aktiviteter og dialog

Guds Ord

- Hvad fortæller Gal 3,1-2 om, hvordan vi modtager Ånden?
- Få en af klassens medlemmer til at give et resume af argumenter for, at Helligånden er en person og ikke identisk med Jesus selv!
 - Sammenlign fx tekster, hvor Fader, Søn og Ånd er omtalt i samme sammenhæng som tre forskellige personer (som Matt 3,16-17 og 28,18-20)
 - Af og til hævder nogle mennesker, at Helligånden og Jesus er den samme person. Prøv at læse tekster som Joh 14,26 og 16,13-15 med tanke på denne påstand: hver gang teksten taler om Jesus, indsæt i stedet Ånden og omvendt - og se, om det giver nogen mening at identificere Helligånden med Jesus selv.

Personligt kristenliv

- Tænk over, hvordan du har erfaret Helligånden inden for den seneste tid, og del evt. dine tanker med klassen! På hvilke måder tror du, at Helligånden kan have arbejdet for og med dig, uden at du nødvendigvis har følt det eller er det bevidst?
- Kan du finde eksempler fra din erfaring, hvor Guds Ånd har hjulpet dig til at sætte større pris på menighedsfællesskabet eller hjulpet dig til direkte at bidrage til menighedens funktion?
- Kan du se Ånden virke i andre mennesker? Hvori ser du frugten af Åndens virke?

Uddybende spørgsmål

- Hvordan kender vi Gud som en person?
 - Gennem Faderen, Sønnen eller Helligånden?
- Hvilke midler bruger Helligånden for at vise os Jesus?
- Du/din menighed får besøg af et menneske, som hævder, at Ånden taler igennem ham/hende? Hvordan vil du afgøre, om det er rigtigt? Hvilke kriterier vil du/l opstille for at kunne "bedømme ånderne"?

Til at
tænke over

- **Helligånden arbejder ikke for at fortælle os om sig selv, men for at vise os Gud i Jesus. Hvis du og jeg ønsker at erfare Helligånden, må vi også glemme os selv og se hen på Jesus!**
- **Hvis Helligånden inspirerede Skriften, og Helligåndens hovedopgave er at vise os Jesus, må vi se Jesus som Skriftens hovedperson og fokus!**

Forstå
det bedre

Det er vigtigt, at vi anvender korrekte argumenter og observationer, når vi fremstiller vores kristne tro. Vi sætter begrebet sandhed højt. Af og til hævdes det, at brugen af det påpegende stedord (*ekeinos*) i hankønsform i Jesu tale om Helligånden viser, at Jesus tænker på Helligånden som en person: i tekster som Joh 14,26; 15,26 og 16,8.13.16 kan stedordet nemlig normalt ikke henvise til ordet for "Ånd" (græsk *pneuma*), da dette ord er intetkøn. Argumentet holder imidlertid ikke, da stedordet (*ekeinos*) simpelthen henviser til parakletos, talsmanden, som er hankøn.

Til gengæld er selve det faktum, at Jesus anvender det påpegende stedord som et personligt stedord af betydning: på græsk er det normalt ingen grund til at bruge stedordet på denne måde, da udsagnsordets form i sig selv angiver grundledet i sætningen. Ånden er dermed netop fremhævet som en selvstændig person, forskellig fra Jesus selv.

Fra historien

I nyere tid har der været kristne, som udtrykte tvivl om, hvorvidt Helligånden var en person, men ikke tvivlede på Åndens guddommelighed. I den tidlige kristne kirke var det stort set omvendt: det var tydeligt ud fra den måde, Skriften talte om Helligånden, at han var en person, hvorimod det krævede mere studium og diskussion at nå frem til enighed om, at han var Gud.

NOTER
